

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Zdeňka Kühna, JUDr. Tomáše Langáška, JUDr. Radana Malíka, JUDr. Petra Mikeše a JUDr. Miloslava Výborného, v právní věci navrhovatelky: **vláda**, se sídlem nábreží E. Beneše 4, Praha 1, proti odpůrci: **Naše Beskydy**, politické hnutí, IČ 71443223, se sídlem Potoční 646, Frenštát pod Radhoštěm, o návrhu na rozpuštění politického hnutí,

t a k t o :

- I. Politické hnutí Naše Beskydy **se rozpouští**.
- II. Navrhovatelce **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- III. Likvidátorem **se určuje** Mgr. Radslav Janeček, advokát se sídlem Bubeníčkova 44, Brno.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Dne 5. 12. 2014 byl Nejvyššímu správnímu soudu doručen návrh vlády (dále jen „navrhovatelka“) na rozpuštění politického hnutí Naše Beskydy (dále jen „odpůrce“) podle § 15 odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích (dále jen „zákon o politických stranách“). V odůvodnění svého návrhu navrhovatelka uvedla, že po rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 1. 2012, čj. Pst 41/2011 - 19, kterým byla činnost odpůrce pozastavena pro opakované nesplnění povinností vyplývajících z § 6 odst. 5 zákona o politických stranách, za použití § 10 a § 9 odst. 3 písm. b) téhož zákona, nedošlo k odstranění závadného stavu. Navrhovatelka také uvedla, že odpůrce nesplnil ani svou zákonnou povinnost (dle § 18 odst. 1 zákona o politických stranách) předložit Poslanecké sněmovně výroční finanční zprávy, a to za roky 2012 a 2013. V tomto směru odkázala na usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu č. 1661 z 53. schůze konané dne 15. května 2013, ke zprávě o kontrole výročních finančních

zpráv politických stran a politických hnutí za rok 2012, a na usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu č. 275 z 8. schůze konané dne 15. května 2014, ke zprávě o kontrole výročních finančních zpráv politických stran a politických hnutí za rok 2013. Konstatovala, že tuto povinnost odpůrce nesplnil ani dodatečně.

[2] Odpůrce se k návrhu nevyjádřil.

[3] Soud rozhodl ve věci bez jednání za podmínek § 51 odst. 1 s. ř. s.

[4] Nejvyšší správní soud k dané věci uvádí následující. Pravomoc a příslušnost tohoto soudu rozhodovat o rozpuštění politických stran a hnutí je založena § 15 odst. 1 zákona o politických stranách a současně i § 4 odst. 2 písm. b) ve spojení s § 95 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Návrh na rozpuštění politické strany nebo hnutí je oprávněna podat vláda; pokud tak neučiní do 30 dnů od doručení podnětu, může návrh podat prezident republiky (§ 15 odst. 1 zákona o politických stranách). Podle ustanovení § 96 s. ř. s. rozhoduje soud o návrhu na rozpuštění politické strany nebo politického hnutí podle skutkového stavu, který tu je v době rozhodnutí soudu.

[5] Podle § 4 písm. a) zákona o politických stranách nemohou vznikat a vyvíjet činnost strany a hnutí, které porušují ústavu a zákony nebo jejichž cílem je odstranění demokratických základů státu.

[6] Z ustanovení § 6 odst. 5 zákona o politických stranách vyplývá, že orgány strany a hnutí musí být ustaveny nejpozději do 6 měsíců od vzniku strany a hnutí (nejsou-li orgány v této lhůtě ustaveny, dá Ministerstvo vnitra podnět k návrhu na pozastavení činnosti strany nebo hnutí). Zároveň musí podle § 10 téhož zákona strany a hnutí ve lhůtě 15 dnů ode dne rozhodnutí příslušného orgánu strany a hnutí písemně oznámit Ministerstvu vnitra údaje podle § 9 odst. 3 písm. b) téhož zákona, tj. jméno, příjmení, datum narození a adresu místa pobytu osob, které jsou statutárním orgánem strany a hnutí nebo jeho členy, s uvedením způsobu, jakým jednají jménem strany a hnutí.

[7] Dle § 18 odst. 1 zákona o politických stranách je politická strana povinna předložit každoročně do 1. dubna Poslanecké sněmovně k informaci výroční finanční zprávu v členění konkretizovaném pod body a) až e) tohoto ustanovení.

[8] Podle ustanovení § 14 odst. 1 zákona o politických stranách může být činnost strany a hnutí rozhodnutím soudu pozastavena, jestliže jejich činnost je v rozporu s § 1 až 5, § 6 odst. 5 a § 17 až 19 téhož zákona nebo se stanovami.

[9] Podle § 14 odst. 2 zákona o politických stranách při pozastavení činnosti mohou strana a hnutí činit pouze úkony zaměřené na odstranění stavu, který byl důvodem k rozhodnutí soudu o pozastavení jejich činnosti, a to nejdéle po dobu jednoho roku. Trvalí-li i nadále skutečnosti, pro které byla činnost strany pozastavena, podají orgány uvedené v § 15 téhož zákona žalobu ve správním soudnictví na rozpuštění strany.

[10] Podle § 13 odst. 6 zákona o politických stranách strana a hnutí mohou být zrušeny rozhodnutím soudu o jejich rozpuštění, jestliže je jejich činnost v rozporu s § 1 až 5 nebo

pokračování

jestliže i po uplynutí lhůty stanovené v rozhodnutí soudu o pozastavení činnosti strany nebo hnutí trvají skutečnosti, pro které byla jejich činnost pozastavena. V rozhodnutí o rozpuštění strany a hnutí určí soud současně likvidátora, kterým nesmí být osoba, jež byla členem této strany a hnutí.

[11] Z obsahu spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že dle jeho rozsudku ze dne 3. 1. 2012, čj. Pst 41/2011 - 29, bylo prokázáno, že odpůrce nesplnil svou povinnost oznámit Ministerstvu vnitra údaje uvedené v § 9 odst. 3 písm. b) zákona o politických stranách, tzn. údaje týkající se osob, které jsou statutárním orgánem odpůrce. Odpůrce tak neučinil ani na výzvu Ministerstva vnitra, ani v návaznosti na doručení návrhu na pozastavení činnosti odpůrce ze strany Nejvyššího správního soudu. Proto Nejvyšší správní soud pozastavil činnost odpůrce, přičemž výslovně uvedl, že pokud nedojde k nápravě vadného stavu ve stanovené lhůtě, bude následně podán návrh na rozpuštění odpůrce. Navrhovatelka podala dne 5. 12. 2014 návrh na rozpuštění odpůrce z důvodu trvajícího neodstranění nedostatků, jež byly důvodem pro pozastavení činnosti odpůrce. Protože Nejvyšší správní soud rozhoduje podle skutkového stavu, který tu je v době jeho rozhodnutí, vyžádal si před vydáním tohoto rozhodnutí od Ministerstva vnitra aktuální výpis z rejstříku stran a hnutí a sdělení, zda mu odpůrce v mezidobí oznámil chybějící údaje. Z tohoto aktuálního výpisu z rejstříku stran a hnutí, který byl Nejvyššímu správnímu soudu doručen dne 2. 2. 2015, vyplývá, že odpůrce neoznámil Ministerstvu vnitra údaje o osobách, které jsou jeho statutárním orgánem či členy tohoto orgánu.

[12] Z obsahu spisu Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že podle výše zmíněného usnesení Poslanecké sněmovny č. 1661 odpůrce nepředložil výroční finanční zprávu za rok 2012, pročez Poslanecká sněmovna požádala vládu o podání návrhu na jeho rozpuštění. Z výše citovaného usnesení Poslanecké sněmovny č. 275 je zřejmé, že odpůrce nepředložil výroční finanční zprávu ani za rok 2013. Rovněž v tomto případě Poslanecká sněmovna požádala vládu o podání návrhu na rozpuštění odpůrce. Odpůrce nepředložil finanční zprávy za tyto roky ani dodatečně. Protože Nejvyšší správní soud rozhoduje podle skutkového stavu, který tu je v době jeho rozhodnutí, vyžádal si před vydáním tohoto rozhodnutí aktuální informace ohledně odstranění tohoto nedostatku. Ze sdělení Ing. M. H., tajemnice Kontrolního výboru Poslanecké sněmovny, ze dne 3. 2. 2015, čj. PS2015/1196 2015/KV/76 plyne, že odpůrce nepředložil Poslanecké sněmovně předmětné výroční finanční zprávy ani do dne rozhodnutí soudu.

[13] Nejvyšší správní soud při hodnocení projednávané věci vycházel zejména z následujících úvah.

[14] Z ústavně právního hlediska je především nutno konstatovat – a v tomto směru Nejvyšší správní soud plynule navazuje na judikaturu Ústavního soudu [viz zejména nálezy sp. zn. Pl. ÚS 26/94 ze dne 18. 10. 1995 (N 62/4 SbNU 113; 296/1995 Sb.)], že politické strany a hnutí představují státem privilegované korporace soukromého práva, nezbytné v reprezentativní formě vlády, jejichž základní funkcí je vytvářet svorník mezi státem a společností tím, že aktivizují a zapojují občany do správy veřejných záležitostí. Toto jejich vymezení bezprostředně vyplývá především z čl. 5 Ústavy a z čl. 20 a 22 Listiny základních práv a svobod.

[15] Rovněž politické strany a hnutí, stejně jako ostatní korporace soukromého práva, které jsou právníckými osobami, musí ustavit své statutární orgány. Zákon o politických stranách stanoví pro ustavení statutárních orgánů přiměřeně dlouhou lhůtu (6 měsíců). Bezprostředně poté (nejpozději do 15 dnů) musí politická strana či hnutí oznámit Ministerstvu vnitra údaje týkající se osob, které jsou statutárním orgánem či jeho členy, v rozsahu, v jakém se tyto údaje zapisují do rejstříku stran a hnutí. Jedná se o významnou povinnost politické strany a hnutí, neboť právě prostřednictvím statutárního orgánu jedná politická strana a hnutí navenek. Politická strana nebo hnutí, které ve stanovené lhůtě svůj statutární orgán neustaví, nejen že paralyzují svou „akceschopnost“ tím, že zde není žádná osoba oprávněná ze zákona jednat jejím jménem, ale rovněž to činí její počínání značně netransparentní. Právě transparentnost činnosti politické strany či hnutí je jednou ze základních hodnot a současně předpokladem svobodné soutěže politických stran a férového politického boje.

[16] Zákon o politických stranách obsahuje záruky proti nepřiměřené aplikaci institutu rozpuštění politické strany či hnutí z důvodu neustavení statutárního orgánu. Samotné rozpuštění politické strany či hnutí podle § 13 odst. 6 zákona o politických stranách z důvodu neustavení statutárního orgánu totiž probíhá ve dvou fázích. Nezbytným prvním krokem k rozpuštění politické strany nebo hnutí je pozastavení jejich činnosti. Podle § 14 odst. 3 zákona o politických stranách, pokud dojde ve stanovené lhůtě k odstranění stavu, který byl důvodem pro pozastavení činnosti strany či hnutí, považuje se činnost strany či hnutí za řádně obnovenou dnem, kterým byla stanovená povinnost uznána za splněnou příslušným orgánem (k tomu blíže viz usnesení NSS ze dne 29. 8. 2007, čj. Obn 1/2006 – 11, publ. pod č. 1386/2007 Sb. NSS). Jinými slovy, ačkoliv Nejvyšší správní soud na základě zjištěných skutečností rozhodne o pozastavení činnosti politické strany či hnutí, nic jim nebrání v tom, aby bezprostředně po splnění zákonných povinností pokračovaly v plném rozsahu ve své činnosti.

[17] Pozastavení činnosti politické strany či hnutí tak nepředstavuje nevratný, či dokonce likvidační krok ve vztahu k dotčené politické straně či hnutí, ale je třeba jej vnímat jako poslední výzvu ze strany státu k odstranění zjištěných nedostatků, po které teprve může následovat rozpuštění dané politické strany či hnutí. Touto poslední výzvou byl pro odpůrce rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. Pst 41/20011 - 19, který nabyt právní moci dne 9. 1. 2012 a jímž byla odpůrci pozastavena činnost. Teprve v případě, že dotčená politická strana či hnutí na tuto poslední výzvu ve stanovené lhůtě nereaguje, připadá v úvahu druhý krok, tj. rozpuštění politické strany či hnutí. To je právě případ odpůrce, který závadný stav, pro nějž mu byla pozastavena činnost, dosud neodstranil, ačkoliv od té doby uplynuly již 3 roky. Nejvyšší správní soud dal odpůrci dostatečně dlouhou lhůtu, aby se mohl k tvrzením obsaženým v návrhu vyjádřit (zejména tedy doložit, že v mezidobí došlo k ustavení statutárního orgánu), nicméně odpůrce svého práva nevyužil, tvrzení navrhovatelky nikterak nezpochybil.

[18] Podle názoru Nejvyššího správního soudu odpovídá smyslu § 14 odst. 1 ve spojení s § 13 odst. 6 zákona o politických stranách, že za situace, kdy politické hnutí neustavilo svůj statutární orgán a kdy tento protiprávní stav nadále udržuje, ačkoliv mu z tohoto důvodu byla soudem pozastavena činnost, je dán důvod pro rozpuštění politického hnutí. Nejvyšší správní soud při svém rozhodování vycházel i z nálezu Ústavního soudu sp. zn.

pokračování

Pl. ÚS 26/94 (cit. shora), podle kterého strany a hnutí trvale porušující zákon (tedy nikoli jednorázově porušily, ale toto porušování má charakter perpetuálního chování – viz znění § 4 zákona o politických stranách) nemohou vyvíjet činnost, neboť tímto opakovaným porušováním zákonů se chovají způsobem ohrožujícím demokratické základy státu.

[19] Znak opakovaného porušování zákonů ze strany odpůrce je naplněn i tím, že dosud nepředložil Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR výroční finanční zprávy za roky 2012 a 2013, čímž opakovaně a trvale porušuje svoji povinnost dle § 18 odst. 1 zákona o politických stranách, což může být rovněž důvodem pro pozastavení činnosti politického hnutí, potažmo jeho rozpuštění.

[20] Na základě výše uvedených skutečností dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že podaný návrh je důvodný, neboť z nich vyplývá, že odpůrce skutečně nesplnil zákonem uložené povinnosti, když dosud neustavil svůj statutární orgán, a tudíž ani neoznámil Ministerstvu vnitra údaje týkající se osob, které jsou statutárním orgánem či jeho členy. Odpůrce tedy neodstranil stav, pro který byla jeho činnost pozastavena. Neučinil tak ani v době rozhodování Nejvyššího správního soudu. Odpůrce proto nesplnil povinnost uloženou v § 6 odst. 5 ve spojení s § 10 zákona o politických stranách, přičemž nesplnění této povinnosti představuje zvláštní a samostatný důvod, pro který může být rozhodnuto o pozastavení činnosti politické strany či hnutí a následně v souladu s § 13 odst. 6 uvedeného zákona i o jejich rozpuštění.

[21] S ohledem na shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že návrh je důvodný, a proto rozhodl o rozpuštění politického hnutí Naše Beskydy.

[22] Výrok o nákladech řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s. Odpůrce, který nebyl v tomto řízení úspěšný, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Navrhovatelce, která v řízení úspěšná byla, nevznikly v souvislosti s řízením před Nejvyšším správním soudem náklady převyšující rámec její běžné činnosti, a proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[23] Podle § 13 odst. 6 zákona o politických stranách určil Nejvyšší správní soud likvidátorem odpůrce Mgr. Radslava Janečka, advokáta se sídlem Bubeníčкова 44, Brno. Likvidátor bude postupovat přiměřeně podle předpisů o likvidaci majetku a závazků obchodních společností (§ 12 odst. 4 zákona o politických stranách).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky podle soudního řádu správního přípustné.

Politické hnutí **j e o p r á v n ě n o** podat návrh podle čl. 87 odst. 1 písm. j) Ústavy, jestliže tvrdí, že rozhodnutí o jeho rozpuštění není ve shodě s ústavními nebo jinými zákony. Návrh lze podat ve lhůtě třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k Ústavnímu soudu, podání návrhu má odkladný účinek (§ 73 odst. 1, 2; § 79 odst. 1 věta druhá zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů).

V Brně dne 4. února 2015

JUDr. Jan Passer
předseda senátu